

waterschap
**Hollandse
Delta**

waterschap Hollandse Delta

Burap – 2021

Versie: 2 augustus 2021

INHOUDSOPGAVE

1. Overzicht	1
1.1 Inleiding	1
1.2 Algemeen overzicht exploitatie	1
1.3 Algemeen overzicht investeringen.....	2
2. Programma-overstijgende opgaven.....	3
2.1 Bestuursprogramma	3
2.2 Maat op Klimaat	3
2.3 Overige programma-overstijgende onderwerpen	4
3. Programma's	5
3.1 Programma Waterveiligheid	5
3.2 Programma Voldoende en Schoon Water	6
3.3 Programma Waterketen.....	7
3.4 Programma Wegen	8
3.5 Programma Bestuur en Organisatie.....	10
3.6 Algemene dekkingsmiddelen	11
4. Financiële paragrafen	13
4.1 Reserves en voorzieningen	13
4.2 Weerstandsvermogen.....	13
4.3 Bedrijfsvoering	13
4.4 Financieel overzicht	14
5. Gevraagd besluit Burap 2021	16
Bijlage 1: Overzicht van investeringen	17
Bijlage 2: Overzicht van voorzieningen en reserves	24
Bijlage 3: Weerstandsvermogen.....	26
Bijlage 4: Financiële overzichten	28
Bijlage 5: Overzicht rechtsgedingen.....	31

1. OVERZICHT

1.1 Inleiding

Op 26 november 2020 heeft de VV ingestemd met de Programma-begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2025. De actuele stand van zaken van de belangrijkste onderdelen per programma wordt via het Dashboard Bestuur maandelijks gerapporteerd. De Burap geeft een totaal overzicht van alle programma's en de prognose per 31 december 2021. De Burap vormt daarmee een bijsturinginstrument voor het bestuur.

De activiteiten van WSHD worden geraakt door COVID-19. Vanaf maart 2020 werken medewerkers zo veel mogelijk thuis conform de richtlijnen van het Rijk, de Unie van Waterschappen en het RIVM. Daarnaast treden vertragingen in leveringen op. Ondanks de versoepelingen in de maatregelen en de stijging van het aantal gevaccineerde mensen blijven er nog onzekerheden in de voortgang van de werkzaamheden.

In deze Burap wordt in de volgende paragrafen een korte samenvatting gegeven van de exploitatie en de investeringen. Vervolgens worden in hoofdstuk 2 de programma-overstijgende opgaven beschreven. In

hoofdstuk 3 volgt een nadere uitwerking per programma. Hoofdstuk 4 bevat de financiële paragrafen. In hoofdstuk 5 wordt tenslotte het gevraagde besluit gegeven. Daarna volgt nog een aantal bijlagen, waaronder een overzicht van de investeringen.

1.2 Algemeen overzicht exploitatie

Op basis van de huidige inzichten is het verwachte resultaat voor 2021 € 1,4 miljoen voordelig. In tabel 1 is dit overzicht gegeven.

De twee grootste oorzaken hiervan zijn de hogere belastingopbrengsten over 2021 en de lagere opbrengsten vanuit het project grond- en watergebruik. Een overzicht van alle voor- en nadelen groter dan € 0,1 miljoen wordt in bijlage 4 gegeven.

Daarnaast zijn er onzekerheden ten aanzien van de noodzakelijke capaciteit om alle activiteiten in de tweede helft van 2021 uit te kunnen voeren. Deze zijn niet in de financiële overzichten verwerkt en zullen, zo nodig, via een 2^e begrotingswijziging ter besluitvorming worden voorgelegd.

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Begroting	Begroting (incl. wijzigingen)	Realisatie t/m juni (excl. verplichtingen)	Begroting na bijstelling	Bijstelling begroting	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Waterveiligheid	22,4	22,9	9,5	23,0	0,1	N
Voldoende en Schoon Water	46,0	46,3	19,6	47,0	0,6	N
Waterketen	72,0	72,0	33,5	72,1	0,2	N
Wegen	10,2	11,0	4,1	11,7	0,7	N
Bestuur en Organisatie	23,6	25,5	11,3	25,3	-0,2	V
Dekkingsmiddelen	-170,5	-170,6	-176,7	-176,5	-5,9	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	3,7	7,1	-98,6	2,7	-4,4	V
Toevoeging aan reserves	6,4	6,4	4,0	9,6	3,2	N
Onttrekking aan reserves	-10,1	-13,5	-11,2	-13,7	-0,3	V
Saldo van baten en lasten na bestemming	0	0,0	-105,8	-1,4	-1,4	V

Tabel 1: Financieel overzicht exploitatie

1.3 Algemeen overzicht investeringen

In de begroting 2021 was € 50,5 miljoen aan verwachte investeringsuitgaven opgenomen voor de jaarschijf 2021. Met de Burap worden de verwachte uitgaven bijgesteld naar € 40,6 miljoen. In tabel 2 is dit per programma uitgesplitst.

- Bij het programma Waterveiligheid treedt een vertraging op, omdat extra onderzoek nodig is voor het project 'Versterken drie regionale waterkeringen'.
- Binnen het programma Voldoende en Schoon Water blijken enerzijds de geplande renovatiewerkzaamheden gemaal Raepshille als investering geboekt te moeten worden. Anderzijds betekenen extra onderzoeken (o.a. vanwege flora & fauna), langere levertijden of samenloop met projecten van derden een verschuiving van investeringsbedragen van 2021 naar 2022.

- Binnen het programma Waterketen zijn de veranderingen in de investeringen beperkt ten opzichte van de eerdere besluiten, zoals de 1^e begrotingswijziging en de vervangingsinvesteringen.
- Voor het programma Wegen blijkt de invulling van de extra formatie moeilijker dan verwacht. Dit heeft een negatieve invloed op de realisatie van de investeringsprojecten. Daarnaast bleken verschillende projecten niet als investering, maar binnen de exploitatie financieel verantwoord te moeten worden.
- Binnen het programma Bestuur en Organisatie vormt het project voor de fysieke toegangsbeveiliging een belangrijk onderdeel. Zoals in juni 2021 al gemeld, is de uitvoering hiervan vertraagd. Daarnaast blijkt dat andere investeringen door langere levertijden pas in 2022 afgesloten kunnen worden.

Dit levert een gemiddelde realisatie van ruim 80% op ten opzichte van de oorspronkelijke begroting.

Programma (x € 1.mln)	Begroting 2021	Eerste begrotingswijziging 2021	Bijgestelde begroting 2021*	Burap 2021	Verschil	% t.o.v. Begroting 2021
Waterveiligheid	4,7	1,8	1,8	1,2	-0,6	25%
Water	15,2	12,9	13,2	12,2	-1,0	80%
Waterketen	8,2	9,2	13,9	14,0	0,1	171%
Wegen	16,7	17,9	15,0	10,7	-4,3	64%
Bestuur en Organisatie	5,7	5,8	3,9	2,6	-1,3	46%
Totaal	50,5	47,5	47,8	40,6	-7,2	81%

Tabel 2: Financieel overzicht investeringen

2. PROGRAMMA-OVERSTIJGENDE OPGAVEN

2.1 Bestuursprogramma

Het Bestuursprogramma 2019-2023 is een vast baken bij de bestuurlijke ontwikkelingen in de eerste helft van 2021. Daarin zijn de volgende onderwerpen opgenomen:

- **Huis op Orde**
In de verkenning voor het interim-college is afgesproken, dat er een Midterm Review zal worden uitgevoerd ten aanzien van het Huis op Orde. Dit zal in de tweede helft van 2021 plaatsvinden.
- **Externe samenwerking**
Vanwege de COVID-maatregelen zijn de reguliere bestuurlijke contacten tussen het waterschap en de gemeenten, provincie en andere waterschappen beperkt tot digitale ontmoetingen. De verwachting is dat fysieke bijeenkomsten na de zomer weer mogelijk zijn. Daarbij komen aan de orde: de samenwerking rond de Omgevingswet en Omgevingsvisie, de transitie wegen en de maatschappelijke opgaven, zoals energietransitie en ruimtelijke adaptatie.
- **Interne samenwerking**
De samenwerking tussen VV, het college en de ambtelijke organisatie wordt in de eerste helft van 2021 gekenmerkt door het aantreden van het waarnemend college na het aftreden van de heemraden in maart/april. Vervolgens is het proces gestart om te komen tot een interim-college. Naar verwachting zal dit college direct na de zomer benoemd kunnen worden.
Ten aanzien van de ontwikkelingen van de ambtelijke organisatie wordt verwezen naar de VV-Info Brief nummer 01.
- **Bestuurlijke Vernieuwing**
Met ingang van 2021 zijn 'waterschapsdagen' ingesteld met een beeldvormende, een oordeelsvormende en een besluitvormende VV op één dag. Als gevolg van de Corona-maatregelen zijn deze in de eerste helft van 2021 via de digitale weg gehouden.

Daarnaast is in 2021 training en coaching georganiseerd voor de bestuursleden om hun debat-vaardigheden te vergroten.

2.2 Maat op Klimaat

Begin 2019 is 'Maat op Klimaat' vastgesteld, waarin de volgende onderdelen zijn opgenomen:

- **Ruimtelijke Adaptatie**
Vanuit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie zijn de uitvoeringsstrategieën met de gemeenten Hoeksche Waard, Goeree Overflakkee en Voorne Putten (nagenoeg) gereed. Met alle gemeenten worden meekoppelkansen als een continu proces geïdentificeerd.
Zo wordt momenteel het project Waterkraan in Dordrecht uitgewerkt, en sinds april 2021 is een stimuleringsregeling voor particulieren en stichtingen van kracht.
- **Energietransitie**
In het voorjaar 2021 zijn de RES 1.0 voor de energieregio's Rotterdam-Den Haag, Hoeksche Waard, Goeree-Overflakkee en Drechtsteden opgeleverd.
Met verschillende gemeenten heeft overleg plaatsgevonden over (voorgenomen) initiatieven van derden, waarbij ook aquathermieprojecten gefaciliteerd kunnen worden. Daarnaast is een haalbaarheidsstudie uitgevoerd voor zon op dak bij WSHD.
- **Duurzaamheid**
De duurzaamheidsdoelen zijn inmiddels integraal opgenomen in het Waterbeheerprogramma. In het kader van de Agenda Duurzaam WSHD is de implementatie van duurzaamheid in de reguliere werkprocessen en een programmaplan Duurzaam WSHD met organisatorische randvoorwaarden opgepakt.
Daarnaast wordt op het gebied van duurzaamheid samengewerkt met de gemeenten Hoeksche Waard en Goeree-Overflakkee, met de provincie Zuid-Holland (team Circulaire Economie), de Unie van Waterschappen en verschillende gebruikersgroepen.

Via een Circular Challenge van BlueCity is WSHD betrokken bij de innovatie om een hoogwaardig eindproduct van onze met PFAS vervuilde bagger te maken.

- **Omgevingswet**
De inwerkingtreding van de Omgevingswet is (wederom) uitgesteld, nu tot 1 juli 2022.
De digitaliseringssystemen zijn inhoudelijk gereed om aan te sluiten op de testomgeving van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) om te testen op stabiliteit en functionaliteit. De eerste trainingen in bewustwording voor de Omgevingswet zijn inmiddels in digitale vorm uitgerold.
In de tweede helft van 2021 worden de leidende principes en de ontwerp-waterschapsverordening ter besluitvorming voorgelegd.
- **Innovatie**
In het Programmaplan Innovatie zijn drie sporen uitgewerkt:
 - verbeteren van het innovatiemanagement;
 - inrichting van het innovatieproces;
 - versterking van het innovatief vermogen.Daarbij is aansluiting gezocht bij het Winnovatieplatform van het Waterschapshuis en vindt afstemming plaats met Delfland, Schieland en de Krimpenerwaard en gemeente Rotterdam.

2.3 Overige programma-overstijgende onderwerpen

Tot de overige programma-overstijgende onderwerpen behoren:

- **Groenbeleid en biodiversiteit**
Het groenbeleidsplan is in juni oordeelsvormend besproken in de VV en vaststelling is voorzien in september 2021. Het onderzoek naar natuurwaarden in waterbergingsgebieden en pilots voor aangepast maaibeheer op dijken en langs wegen zijn gestart.
- **Veiligheid**
De tekortkomingen qua veiligheid op Sluisjesdijk zijn in nauw overleg met de Arbeidsinspectie opgelost. Ten aanzien van het bereiken van

veiligheidstrede 2 en de fysieke toegangsbeveiliging wordt korthedshalve verwezen naar de VV-Info Brieven nummer 13 en 21.

- **Assetmanagement**
Het strategisch asset management plan is vastgesteld, waarin de organisatie invulling van het Asset Management wordt aangegeven, zodat het strategische met het tactische niveau wordt verbonden.
- **Dienstverlening**
Het in 2020 gestart traject van integrale dienstverlening is in 2021 verder uitgewerkt, waarbij de werkprocessen en de communicatie gericht worden op een betere dienstverlening naar de verschillende belanghebbenden in ons gebied. De strategie en doelen voor de integrale dienstverlening worden afgestemd op de implementatie van de Omgevingswet omdat ze dezelfde waarde vertegenwoordigen voor een goed imago en goede reputatie van het waterschap.

3. PROGRAMMA'S

3.1 Programma Waterveiligheid

Binnen het programma Waterveiligheid verlopen de activiteiten veelal conform de planning.

De uitvoering van de twee dijkversterkingsprojecten in het kader van het HWBP (Zettingsvloeiing Verlengde 3^e Toetsronde en Normtraject 20-3) en de verbetering van de regionale keringen verlopen conform de afspraken, die daarover met het Rijk resp. de provincie zijn gemaakt. Conform de planning voor de beoordeling van de primaire waterkeringen aan de nieuwe veiligheidsnormen worden vier dijktrajecten in 2021 van een oordeel voorzien.

In het kader van de zorgplicht wordt het Informatieplan Waterveiligheid geïmplementeerd in nauwe samenwerking tussen overheid, kennisinstututen en marktpartijen. Bestuurlijke vaststelling van de actualisatie van de leggers is in 2022 voorzien. Ook de uitvoering van het innovatieproject 'Herstel Duindynamiek Springertduinen' zal in 2022 plaatsvinden. Ondertussen loopt het (internationale) onderzoek in de

Hedwige- en Prosperpolder, waarbij de verschillende facetten van waterveiligheid in de praktijk worden onderzocht. Daartoe behoort ook de crisisbeheersing, waarbij de herziening en professionalisering van de dijkbewakingsorganisatie een belangrijk onderdeel vormt. De resultaten worden in 2022 verwacht.

Op basis van de nieuwste inzichten zijn de geraamde opbrengsten vanuit het project grond- en watergebruik bijgesteld. Korthedshalve wordt hiervoor verwezen naar de VV-Info Brief nummer 20.

Bovenstaande mutaties leiden per saldo tot een nadelig saldo van € 0,1 miljoen op de exploitatie.

Voor de investeringen zijn de wijzigingsvoorstellen voor het programma Waterveiligheid samengevat in bijlage 1 (tabel 12). Deze wijzigingen worden vooral veroorzaakt door extra onderzoeken en langere voorbereidingstijd, waardoor de uitvoering vooral naar 2022 verschuift.

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)		Begroting	Begroting (incl. wijzigingen)	Realisatie t/m juni (excl. verplichtingen)	Begroting na bijstelling	Bijstelling begroting	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten	01.10 Preventie (1e laag)	27,5	26,1	10,4	25,9	-0,2	V
	01.30 Crisisbeheersing (3e laag)	1,1	1,1	0,5	1,0	-0,0	V
Totaal Lasten		28,6	27,2	10,9	26,9	-0,2	V
Baten	01.10 Preventie (1e laag)	-6,2	-4,3	-1,4	-3,9	0,4	N
Totaal Baten		-6,2	-4,3	-1,4	-3,9	0,4	N
Saldo van baten en lasten voor bestemming		22,4	22,9	9,5	23,0	0,1	N
Toevoeging aan reserves		1,2	1,2	1,2	1,2	0	
Onttrekking aan reserves		-2,4	-3,0	-3,0	-3,0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming		21,3	21,2	7,8	21,3	0,1	N

Tabel 3: Financieel overzicht programma Waterveiligheid

3.2 Programma Voldoende en Schoon Water

Het nieuwe Waterbeheerprogramma (WBP) is in ontwerp vastgesteld in juni. Het vaststellen van het nieuwe WBP vormt een belangrijke mijlpaal voor de verschillende programma's Waterveiligheid, Voldoende en Schoon Water en Waterketen. Na de inspraakperiode zal dit plan in november definitief worden vastgesteld.

In het kader van het robuust en klimaatbestendig maken van het watersysteem worden diverse projecten voorbereid. Het uitwerken van maatregelen voor de wateropgave worden zoveel mogelijk gecombineerd met andere opgaves in een gebiedsgerichte aanpak (WBP, KRW, SGBP3, onderhoud en koppelkansen met externe ontwikkelingen). Hiermee wordt een stap gezet naar de gebiedsgerichte aanpak die de komende planperiode gehanteerd wordt. Concreet zijn projecten in zowel stedelijk gebied (Beverwaard, Reyeroord) als landelijk gebied (Oudeland van Strijen) in voorbereiding.

In samenspraak met LTO wordt gewerkt aan het Gebiedsdocument Agrarische Wateropgave (GAW), waarin de opgaven in agrarische gebieden binnen ons beheergebied in kaart worden gebracht. De DAW-projecten 'Bodem als basis' en 'Wasplaatsen voor de veldspuit' zijn gestart en de bestaande akkerrandenregeling loopt ook dit jaar door.

Het opstellen van het visbeleid en vismigratieplan en het schouwbeleid staan voor de 2^e helft van 2021 op de planning. De uitvoering van het KRW-project Hoeksche Waard heeft vertraging opgelopen, omdat

aanvullend Flora & Fauna onderzoek nodig was. Er is gestart met het opstellen van ecologische beheer en onderhoudsplannen en de planstudie voor het Zuiderdiep.

De uitvoering van de zoetwatermaatregelen, de zorgplicht van het peilbeheer en het onderhoud lopen grotendeels conform planning. De belangrijkste afwijkingen zijn:

- Vertraging van het herprofilen van verzandde watergangen vanwege extra maatregelen, zoals inmeten en uitgraven van duikers;
- Het onderhoud aan waterberging, in afwachting van de vaststelling van ecologische beheer- en onderhoudsplannen;
- Gunstige aanbesteding van maaibestekken;
- De aanpak van de geplande renovatie van het gemaal Raepshille (zie hieronder).
- De bijstelling van de geraamde opbrengsten vanuit het project grond- en watergebruik. (zie VV-Info Brief nummer 20).

Daarnaast is een aantal mutaties in investeringen opgetreden, die in bijlage 1 (tabel 13) zijn vermeld.

Bij de voorbereiding van de renovatie van het gemaal Raepshille bleek het een investeringsproject te zijn. Daardoor verschuiven de kosten van exploitatie naar investering. Op basis hiervan wordt één nieuwe investering voorgesteld in tabel 5. Om realisatie in 2021 mogelijk te maken wordt voorgesteld deze investering direct vrij te geven.

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)		Begroting	Begroting (incl. wijzigingen)	Realisatie t/m juni (excl. verplichtingen)	Begroting na bijstelling	Bijstelling begroting	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten	02.10 Basisinricht watersysteem/Basiswaterkwal	32,0	31,8	11,6	30,8	-1,0	V
	02.20 Robuust en klimaatbestendig watersysteem	12,7	13,0	6,4	12,9	-0,1	V
	02.30 Faciliteren gebruiksfuncties	3,8	3,9	1,8	3,9	-0,0	V
Totaal Lasten		48,5	48,8	19,8	47,7	-1,1	V
Baten	02.10 Basisinricht watersysteem/Basiswaterkwal	-2,4	-2,4	-0,1	-0,6	1,8	N
	02.20 Robuust en klimaatbestendig watersysteem	0	0	-0,1	-0,1	-0,1	V
	02.30 Faciliteren gebruiksfuncties	-0,0	-0,0	0,0	-0,0		
Totaal Baten		-2,4	-2,4	-0,1	-0,7	1,8	N
Saldo van baten en lasten voor bestemming		46,0	46,3	19,6	47,0	0,6	N
Toevoeging aan reserves		2,3	2,3	0	2,3	0	
Onttrekking aan reserves		-2,7	-3,2	-2,6	-3,2	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming		45,7	45,5	17,0	46,1	0,6	N

Tabel 4: Financieel overzicht programma Voldoende en Schoon Water

Programma Water					
Investing (bedragen x € 1 mln.)	Jaar aanvang	Jaar realisatie	Bruto investering	Bijdragen en subsidies	Netto investering
7103300138 Pomp Gemaal Raepshille	2021	2021	0,2	0,0	0,2

Tabel 5: Nieuwe investering programma Voldoende en Schoon Water

3.3 Programma Waterketen

Vanaf 2019 is een trendbreuk opgetreden, waarbij gestuurd wordt op opgave en activiteiten. Het grotere budget, extra formatie en de raamkredieten voor vervangingsinvesteringen dragen bij aan de ombuiging van correctief naar preventief onderhoud.

Conform planning worden de ALM-studies voor de zuiveringskringen Dokhaven, Hellevoetsluis en Heenvliet eind 2021 afgerond. Om de actuele PFAS-ontwikkelingen mee te kunnen nemen in de ALM-studie

voor Dordrecht, is de afronding van deze ALM-studie voorzien in de eerste helft van 2022.

De implementatie van de ALM-voorkeursvarianten voor Goeree-Overflakkee en Spijkenisse, de slibgistingstudies en de uitwerking van het Strategisch OnderhoudsPlan (SOP) in Meerjaren-Onderhoudsplannen (MOP's) voor de diverse assets is conform de planning gestart. Voor Sluisjesdijk wordt de voorkeursvariant uitgewerkt in een apart masterplan dat in het najaar beeldvormend besproken wordt. De vertaling van het SOP in geactualiseerde onderhoudsconcepten en MOP's ondervindt vertraging als gevolg van de Corona-maatregelen,

personeelsverloop en prioritering van werkzaamheden. In 2021 wordt één MOP afgerond, zodat daarmee een voorbeeld ligt voor de andere 19 MOP's, die in 2022 en 2023 volgen.

De belangrijkste financiële effecten zijn:

- De kosten voor de COVID bemonstering waren niet opgenomen in de Programmabegroting 2021. Deze kosten van € 0,4 miljoen worden volledig vergoed vanuit het Rijk. Derhalve zijn ze zowel als extra lasten als baten opgevoerd. Om het totale werkpakket uitgevoerd te krijgen, worden er onderhoudsmonteurs op oproepbasis ingezet. Een deel van deze

werkzaamheden is voor rioolgemalen, waarvoor de kosten doorbelast worden aan de gemeenten.

- De bijstelling van de geraamde opbrengsten vanuit het project grond- en watergebruik (zie VV-Info Brief nummer 20).

Daarnaast is een aantal mutaties in investeringen opgetreden. De meeste daarvan zijn bij eerdere besluiten al gemeld. In bijlage 1 (tabel 14) wordt het totaal overzicht aan wijzigingen gegeven.

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)		Begroting	Begroting (incl. wijzigingen)	Realisatie t/m juni (excl. verplichtingen)	Begroting na bijstelling	Bijstelling begroting	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten	03.10 Beheer RWZI's	72,3	72,3	34,4	72,5	0,2	N
	03.20 Impact op oppervlakte water	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	N
	03.30 Doelmatige waterketen	0,9	0,9	0,4	0,9	0,0	N
Totaal Lasten		73,3	73,3	34,8	73,6	0,3	N
Baten	03.10 Beheer RWZI's	-1,3	-1,3	-1,3	-1,4	-0,1	V
	03.20 Impact op oppervlakte water	-0,0	-0,0	0	-0,0	0,0	N
	03.30 Doelmatige waterketen	-0,0	-0,0	0	0	0,0	N
Totaal Baten		-1,3	-1,3	-1,3	-1,4	-0,1	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming		72,0	72,0	33,5	72,1	0,2	N
Toevoeging aan reserves		0,5	0,5	0,5	0,5	0	
Onttrekking aan reserves		-1,6	-1,6	-1,6	-1,6	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming		70,8	70,8	32,4	71,0	0,2	N

Tabel 6: Financiële overzicht programma Waterketen

3.4 Programma Wegen

Er is inmiddels gestart met het actualiseren van het nieuwe Wegen-beheerprogramma. Daarnaast is -zoals in het Bestuursprogramma is aangegeven- de bestuurlijke verkenning over de wegentransitie als een bestuurlijk onderwerp nagenoeg afgerond (zie VV-Info Brief nummer 27).

Bestuurlijk is ook veel aandacht uitgegaan naar de Korteweg in de Hoeksche Waard. Daardoor zijn nadere analyses naar de algemene verkeersveiligheid en mobiliteitsontwikkelingen en de categorisering van de waterschapswegen vertraagd. Wel wordt in regionaal verband samengewerkt aan grootschalige regionale opgaven om de bereikbaarheid en veiligheid van het wegenstelsel en fietspadennetwerk te vergroten.

Vanwege de krapte op de arbeidsmarkt verloopt de invulling van de extra formatieruimte moeizaam. Dit leidt ook tot een verdere prioritering van de verschillende activiteiten. Na de zomer wordt gestart met het onderhoudsprogramma 2022 conform de CROW-methodiek in combinatie met een Multi Criteria Analyse.

Het opstellen van onderhoudsconcepten en de vertaling daarvan in een Meerjaren Onderhoudsprogramma (MOP), zoals ook bij de andere assets plaatsvindt, zal in de tweede helft van 2021 gestart worden. De voorbereiding op de Aanvullingswet Geluid Omgevingswet is (mede vanwege het uitstel van de Omgevingswet) doorgeschoven.

De belangrijkste financiële effecten in het programma Wegen zijn:

- Vanwege de weersomstandigheden is in het eerste kwartaal € 0,1 miljoen meer uitgegeven aan de gladheidsbestrijding dan is begroot op basis van het gemiddelde aantal strooibeurten in het eerste kwartaal.
- Voor de verkeersveiligheidsaanpak vallen de kosten € 0,2 miljoen hoger uit als gevolg van de bijdrage voor snelfietsroute F15, aan

maatregelen uit de gebiedsgerichte aanpak die zijn gekoppeld aan het groot onderhoud aan de wegen en het onderhoud aan de rode fietssuggestiestroken van de Korteweg.

- Uit inspecties van het groen langs de wegen bleken extra maatregelen noodzakelijk. Dit leidt tot een extra kostenpost van € 0,3 miljoen.
- De bijdragen van de gemeenten op basis van de Wet Herverdeling Wegen (WHW) nemen in 2021 met € 0,2 miljoen toe.
- De bijstelling van de geraamde opbrengsten vanuit het project grond- en watergebruik (zie VV-Info Brief nummer 20).
- Voor de bereikbaarheid bleek een aantal groot-onderhoud projecten beneden de investeringsgrens van € 0,1 miljoen uit te komen. Het gaat hierbij om de projecten Molenweg / westelijke parallelweg Heerjansdam, Schenkeldijk Ooltgensplaat, Zandweg Spijkenisse, Lageweg Vierpolders en Verloren Arbeid Rockanje. De investeringen, met een totaal waarde van € 0,3 miljoen, komen te vervallen. De kosten komen ten laste komen van de exploitatie.

Naast de verschuiving van investering naar exploitatie, zoals hierboven genoemd, zijn de mutaties in de investeringen voor het programma Wegen in bijlage 1 (tabel 15) vermeld.

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)		Begroting	Begroting (incl. wijzigingen)	Realisatie t/m juni (excl. verplichtingen)	Begroting na bijstelling	Bijstelling begroting	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten	04.10 Verkeersveiligheid	5,4	5,5	2,7	5,7	0,2	N
	04.20 Bereikbaarheid	13,5	14,2	5,7	14,7	0,5	N
Totaal Lasten		18,9	19,7	8,4	20,4	0,7	N
Baten	04.10 Verkeersveiligheid	-0,5	-0,5	-0,1	-0,2	0,3	N
	04.20 Bereikbaarheid	-8,2	-8,2	-4,2	-8,5	-0,2	V
Totaal Baten		-8,7	-8,7	-4,2	-8,7	0,0	N
Saldo van baten en lasten voor bestemming		10,2	11,0	4,1	11,7	0,7	N
Toevoeging aan reserves		2,3	2,3	2,3	2,3	0	
Onttrekking aan reserves		-2,9	-3,4	-2,9	-3,4	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming		9,6	9,9	3,5	10,6	0,7	N

Tabel 7: Financieel overzicht programma Wegen

3.5 Programma Bestuur en Organisatie

Op bestuurlijk vlak zijn drie ontwikkelingen van belang:

- Vanaf januari vindt maandelijks een 'waterschapsdag' plaats, waarbij bestuurlijke onderwerpen in een beeldvormende, een oordeelsvormende en een besluitvormende VV-vergadering behandeld worden;
- Op 15 maart 2021 hebben de heemraden hun portefeuille ter beschikking gesteld en op 19 april 2021 is een waarnemend college benoemd, vooruitlopend op de benoeming van een interim-college.
- De Commissie Aanbevelingen RKC zal adviseren over een advies inzake de bestuurlijke sturingsinformatie.

Daarnaast hebben de Corona-maatregelen geleid tot veelal digitale bestuursvergaderingen en het uitstellen van een fysieke voorjaars-tweedaagse voor de VV.

De Corona-maatregelen hebben ook effect op de wijze waarop de communicatie en externe dienstverlening verder vorm wordt gegeven. Als programma-overstijgend onderwerp is dit in § 2.3 aan de orde gekomen. Daarnaast wordt gewerkt aan een strategisch contentplanning, die aansluit bij de organisatiedoelen, en aan de interne afstemming in de contacten met buitenwereld. Voor een ingeland moet het niet uitmaken of hij contact heeft met een vergunningverlener, een toezichthouder of iemand van communicatie of beheer.

Conform het Calamiteitenplan is het supplement Opleiden-Trainen-Oefenen (OTO) in de eerste helft van 2021 vastgesteld. Hoewel de implementatie door Corona is vertraagd kon in juli toch een goede, fysieke ondersteuning verleend worden tijdens de ernstige wateroverlast in Limburg.

Qua vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) waren er in de eerste helft van 2021 meer vergunningaanvragen dan de planning (die al verhoogd was op basis van waarneming in 2020). Daardoor staat de afhandeltermijn onder druk. Beheermaatregelen zijn hiervoor voorzien.

Voor de bedrijfsvoering is het nodig innovatief om te gaan met de nieuwe omstandigheden. Met name het thuiswerken vereist extra aandacht vanuit personeel en organisatie, ICT en de verschillende werkprocessen.

- Het invullen van vacatures bleek moeilijk waardoor externe capaciteit langer moet worden ingezet dan voorzien. Daarnaast leiden de extra kosten voor thuiswerkvergoeding en thuiswerkbudget tot een overschrijding op de werkkostenregeling, waardoor ook een grotere afdracht aan de belastingdienst verschuldigd is. Ter dekking van de aanvragen uit het thuiswerkbudget wordt een onttrekking voorgesteld aan de bestemmingsreserve Effecten Corona, die hiervoor in 2020 is ingesteld.
- Als gevolg van het thuiswerken moest een aantal automatiseringsactiviteiten (zoals het vervangen van het wifi-netwerk en het uitbreiden van de stroomvoorziening voor PC's) urgent worden opgepakt en stegen de IT-beheerkosten. In het opgestarte project modernisering digitale werkplek is de geplande vervanging van hardware meegenomen.

Daarnaast zijn er financiële effecten voor de volgende bedrijfsprocessen:

- Vanuit eigendommenbeheer zijn extra inkomsten gekregen uit de incidentele verkoop van eigendommen (dit staat los van het eerder genoemde project grond- en watergebruik);
- Door een stijging van het aantal juridische procedures nemen de kosten voor (specialistische) juridische bijstand toe;
- Vanuit treasury-beheer is een negatieve rente op kasgeldleningen ontvangen, die als een incidentele baat wordt geboekt.

De wijzigingen in de projecten, die onder dit programma vallen, zijn in bijlage 1 (tabel 16) gegeven.

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)		Begroting	Begroting (incl. wijzigingen)	Realisatie t/m juni (excl. verplichtingen)	Begroting na bijstelling	Bijstelling begroting	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten	07.10 Bestuur	13,2	13,6	7,2	13,5	-0,1	V
	07.20 Externe Communicatie	2,6	2,5	1,3	2,5		
	07.30 Regulering	7,4	7,3	3,8	7,3		
	07.40 Calamiteitenorganisatie	1,0	0,8	0,3	0,7	-0,1	V
	07.90 Bedrijfsvoering	5,8	7,9	2,1	8,4	0,5	N
Totaal Lasten		30,0	32,2	14,6	32,5	0,3	N
Baten	07.10 Bestuur	-0,7	-0,7	-0,3	-1,0	-0,3	V
	07.30 Regulering	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1		
	07.90 Bedrijfsvoering	-5,6	-5,9	-2,9	-6,0	-0,1	V
Totaal Baten		-6,5	-6,7	-3,4	-7,2	-0,5	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming		23,6	25,5	11,3	25,3	-0,2	V
Toevoeging aan reserves		0	0	0	0,0	0,0	N
Onttrekking aan reserves		-0,5	-2,3	-1,1	-2,3	-0,1	V
Saldo van baten en lasten na bestemming		23,1	23,2	10,2	23,0	-0,2	V

Tabel 8: Financieel overzicht programma Bestuur en Organisatie

3.6 Algemene dekkingsmiddelen

De belastingopbrengst laat een afwijking zien van € 5,3 miljoen ten opzichte van de begroting. Dit wordt veroorzaakt door een hogere WOZ-stijging, méér ingezetenen en vervuilingseenheden door de groei in het aantal woningen en minder aanspraak op kwijtschelding en een lager percentage oninbaar vanwege de coronacrisis. Mede als gevolg van de steunpakketten vanuit het Rijk blijft het aantal oninbare vorderingen achter op de raming. In tabel 10 is een uitsplitsing gegeven van de bijdrage van deze verschillende oorzaken.

Voorgesteld wordt het voordeel op de posten kwijtschelding en oninbaar te reserveren in een bestemmingsreserve, zodat daarmee de risico's van het weer verlagen van de percentages worden afgedekt via deze nieuwe bestemmingsreserve (zie ook § 4.1).

Daarbij wordt opgemerkt dat in de ramingen van juni 2021 nog niet alle WOZ-waarden per 1-1-2020 verwerkt zijn. Deze waren nog niet in alle gevallen aangeleverd door de gemeenten, die niet aan SVHW deelnemen. Onder andere vanwege de COVID19-pandemie hebben taxaties achterstanden opgelopen of zijn de vaststellingen aangehouden.

WSHD ontvangt over 2020 € 1,5 miljoen aan dividend van de Nederlandse Waterschaps Bank. Dit is € 0,5 miljoen meer dan initieel begroot.

Tenslotte kan in deze paragraaf gemeld worden, dat een bijstelling van de kapitaallasten voor alle programma's is doorgevoerd, waarbij het renteomslagpercentage is geactualiseerd op 1,98% (was: 2,05%).

In onderstaande tabel 9 wordt het overzicht ten aanzien van de exploitatie gegeven.

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)		Begroting	Begroting (incl. wijzigingen)	Realisatie t/m juni (excl. verplichtingen)	Begroting na bijstelling	Bijstelling begroting	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten	08.10 Onvoorzien	0,3	0,3	0	0,3		
	08.20 Algemene lasten en baten	5,2	5,2	5,0	5,2		
	08.30 Belastingopbrengst				0	0	
	08.40 Exploitatiesaldo (alg reserves)	0	0	0	0		
Totaal Lasten		5,4	5,4	5,0	5,4	0	
Baten	08.20 Algemene lasten en baten	-1,0	-1,0	-0,0	-1,6	-0,6	V
	08.30 Belastingopbrengst	-175,0	-175,0	-181,7	-180,3	-5,3	V
Totaal Baten		-176,0	-176,0	-181,8	-181,9	-5,9	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming		-170,5	-170,6	-176,7	-176,5	-5,9	V
Toevoeging aan reserves		0	0	0	3,2	3,2	N
Onttrekking aan reserves		0	0	0	-0,2	-0,2	V
Saldo van baten en lasten na bestemming		-170,5	-170,6	-176,7	-173,4	-2,9	V

Tabel 9: Financieel overzicht Algemene Dekkingsmiddelen

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Watersysteem heffing	Wegenheffing	Zuiveringsheffing	Totaal
Hogere WOZ-waarde	0,8	0,1	0,0	0,9
Stijging aantal ingezetenen	0,3	0,0	0,0	0,3
Stijging VE's	0,0	0,0	1,0	1,0
Kwijtscheldingen	0,4	0,0	0,8	1,2
Oninbaar	1,0	0,2	0,8	2,0
Totaal	2,4	0,3	2,6	5,3

Tabel 10: Oorzaken hogere belastingopbrengsten

4. FINANCIËLE PARAGRAFEN

4.1 Reserves en voorzieningen

In deze paragraaf worden alleen de mutaties vermeld in de reserves en voorzieningen. In bijlage 2 wordt een totaaloverzicht van de stand van zaken gegeven.

De wijzigingen hebben betrekking op de volgende reserves:

- Bestemmingsreserve Grensoverschrijdend afvalwater (813015)
In 2021 heeft een definitieve afrekening plaatsgevonden met het Hoogheemraadschap Schieland en Krimpenerwaard over het belastingjaar 2017. Hierdoor kan het bedrag over 2017 van € 0,2 miljoen vrijvallen uit de bestemmingsreserve grensoverschrijdend afvalwater.
- Effecten Corona (813033)
In 2020 is een bestemmingsreserve ingesteld ter dekking van de verwachte kosten in verband met thuiswerken als gevolg van Corona. De gerealiseerde kosten tot en met juni bedragen € 0,1 miljoen. Voorgesteld wordt dit bedrag ten laste van deze bestemmingsreserve te brengen.
- Budgetoverhevelingen (813010)
Ten behoeve van het project HR digitaal wordt voorgesteld € 0,04 miljoen toe te voegen aan de reserve budgetoverhevelingen en over te hevelen naar jaarschijf 2022.
- Bestemmingsreserve belastingopbrengsten (813034)
Voorgesteld wordt het voordeel van € 3,2 miljoen op de posten kwijtschelding en oninbaar te reserveren in de bestemmingsreserve belastingopbrengsten.
Gezien de onzekere economische omstandigheden als gevolg van de coronacrisis, levert de verlaging van de percentages voor kwijtschelding en oninbaar een risico op. Dit risico wordt afgedekt via deze nieuwe bestemmingsreserve. Indien na twee jaar blijkt dat de bestemmingsreserve niet ingezet hoeft te worden, kan deze vrijvallen ten gunste van de tariefegalisatiereserve.

Daarnaast treedt een wijziging op in de volgende voorziening:

- Voorziening Arbeidsgerelateerde verplichtingen (85003)
Deze voorziening is gevormd voor de arbeidsgerelateerde verplichtingen die WSHD heeft ten opzichte van haar medewerkers. Als gevolg van toename aantal medewerkers in dienst is de benodigde omvang ultimo 2021 van de voorziening ten behoeve van het restant verlofdagen, jubileumuitkeringen en vergoeding leeftijdsontslag opnieuw bepaald, dit heeft geleid tot bijstelling van € 0,1 miljoen (voordeel). De voorziening per 31 december 2021 is bijgesteld naar € 4,2 miljoen.

4.2 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is een maatstaf voor de mate waarin een waterschap in staat is om de nadelige gevolgen van risico's op te vangen. Waterschappen zijn wettelijk verplicht om de risico's die ze lopen in kaart te brengen en beleid te ontwikkelen om deze risico's af te dekken. Een deel van de risico's wordt afgedekt door afgesloten verzekeringen of gevormde voorzieningen.

Ten opzichte van de Programmabegroting 2021 is het risico 'Niet (altijd) kunnen toepassen van de ontvangstregeling voor bagger/maaisel op de kant' vervallen omdat het risico is opgenomen in de reguliere budgetten van het cluster baggeren.

In bijlage 3 zijn de wijzigingen ten opzichte van de Programmabegroting 2021 en meerjarenraming 2022-2025 weergegeven.

4.3 Bedrijfsvoering

De formatie voor 2021 voor Hollandse Delta is vastgesteld op 630,5 formatieplaatsen(fte). Hiernaast is er ruimte voor 9,5 fte trainees en workmates. De totale formatie komt daarmee op 640,0 fte. Ten opzichte van de begrote formatie voor 2020 (605 fte inclusief trainees en workmates) is dat een groei van 35,0 formatieplaatsen.

Het gemiddelde bezettingspercentage op 31 december 2020 was 91,4% op 30 juni 2021 is dat 92%. Daarmee stijgt, ondanks de groei van de formatie, het gemiddelde bezettingspercentage over 2021 licht.

Kengetallen	Jaarrekening 2020	Burap 2021
Formatie	605,0	640,0
Bezetting	553,2	588,4

Tot en met 30 juni 2021 zijn 40 nieuwe medewerkers in dienst getreden (exclusief stagiaires en trainees) en zijn 13 medewerkers vertrokken. Ter vergelijking, in het eerste half jaar 2020 was de uitstroom 20 medewerkers. Ten opzichte van voorgaande jaren daalt de uitstroom. De gemiddelde leeftijd bleef 47 jaar.

De niet ingevulde formatieruimte komt overeen met een onder-uitputting van de personeelskosten van circa € 3,5 miljoen. Deze zogenaamde vrije ruimte wordt vooral benut voor:

- Het opvangen van knelpunten in de personele capaciteit als gevolg van verloof/ziekte;
- Het aantrekken van ontbrekende expertise;
- Het aantrekken van capaciteit voor extra (on geplande) werkzaamheden.

Nog onzeker is of dit voldoende is om alle geplande activiteiten in de tweede helft van 2021 uit te kunnen voeren. Zeker gezien de ontwikkelingen rond Corona, levertijden en meekoppelkansen is wellicht aanvullende besluitvorming nodig voor het inzetten van extra capaciteit. Hiervoor zal dan een 2^e begrotingswijziging ter besluitvorming worden voorgelegd.

De inzet van de vrije ruimte vertaalt zich over het algemeen in het inzetten van tijdelijke inhuurkrachten. In onderstaande tabel is het overzicht van het aantal inhuur uren gegeven.

	Burap 2 2019 t/m augustus	Burap 2020 t/m juli	Burap 2021 t/m juni
Aantal inhuur uren	53.683	53.609	54.390

Het gemiddeld ziekteverzuim over de afgelopen 12 maanden bedraagt op 30 juni 2021 4,4 % tegenover 4,8% op 31 juli 2020. Het betreft een lichte daling. Zowel het kort als middellang verzuim daalden, het langdurend verzuim bleef stabiel. De gemiddelde verzuimfrequentie (het aantal keer dat een medewerker zich ziek meldt) over twaalf maanden daalde van 1,0 naar 0,7. Een relatief gunstig beeld ondanks de komst van het coronavirus en het langdurig op een andere manier van (thuis)werken.

De effecten vanuit de toeslag bezwarende omstandigheden zijn verwerkt, in de nieuwe CAO zijn afspraken gemaakt over het persoonsgebonden budget voor de periode 2021-2025.

4.4 Financieel overzicht

Zoals ook al in § 1.2 is aangegeven, komt het verwachte eindresultaat uit op een voordeel van € 1,4 miljoen. In onderstaande tabel 11 is dit resultaat na verwerking van alle mutaties gegeven op programma-niveau.

Bijlage 4 bevat de verder gespecificeerde vóór en nadelen voor de verschillende programma's, voor zover ze groter zijn dan € 0,1 miljoen (zie tabel 20). Daarmee wordt de koppeling gelegd tussen de Programmabegroting en de Burap (tabel 21) en is de relatie met de waterschapsheffingen te maken (tabel 22).

Ten aanzien van het totaal overzicht van de investeringen wordt verwezen naar § 1.3. Een overzicht van de mutaties is gegeven in bijlage 1.

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Begroting	Begroting (incl. wijzigingen)	Realisatie t/m juni (excl. verplichtingen)	Begroting na bijstelling	Bijstelling begroting	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Waterveiligheid	22,4	22,9	9,5	23,0	0,1	N
Voldoende en Schoon Water	46,0	46,3	19,6	47,0	0,6	N
Waterketen	72,0	72,0	33,5	72,1	0,2	N
Wegen	10,2	11,0	4,1	11,7	0,7	N
Bestuur en Organisatie	23,6	25,5	11,3	25,3	-0,2	V
Dekkingsmiddelen	-170,5	-170,6	-176,7	-176,5	-5,9	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	3,7	7,1	-98,6	2,7	-4,4	V
Toevoeging aan reserves	6,4	6,4	4,0	9,6	3,2	N
Onttrekking aan reserves	-10,1	-13,5	-11,2	-13,7	-0,3	V
Saldo van baten en lasten na bestemming	0	0,0	-105,8	-1,4	-1,4	V

Tabel 11: Financieel totaal overzicht exploitatie
(N.B. deze tabel is identiek aan tabel 1 in § 1.2)

5. GEVRAAGD BESLUIT BURAP 2021

Burap 2021

DE VERENIGDE VERGADERING VAN WATERSCHAP HOLLANDSE DELTA,

gelet op de bespreking in de Oordeelsvormende VV van 8-9-2021

overwegende dat:

- De Programmabegroting 2021 is vastgesteld op 26 november 2020;
- 1^e begrotingswijziging is vastgesteld op 12 mei 2021.

gelet op:

- artikel 77 Waterschapswet;
- artikelen 99 tot en met 101 van de Waterschapswet;
- artikel 10 van de Verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie WSHD 2014;
- Programmabegroting 2021 en meerjarenraming 2022-2025.

BESLUIT:

1. De Burap 2021 vast te stellen;
2. De Programmabegroting 2021 en meerjarenraming 2022-2025 te wijzigen met de in de Burap opgenomen mutaties, zoals vermeld onder de verschillende programma's in hoofdstuk 3;
3. In te stemmen met het opnemen van onderstaande nieuwe investering;
 - a) 7103300138 Pomp Gemaal Raepshille
4. In te stemmen met het direct vrijgeven van de investering genoemd onder besluitpunt 3 (zie hierboven);
5. In te stemmen met het wijzigen van de investeringen in scope, planning en middelen conform de mutaties zoals opgenomen in Bijlage 1;

6. In te stemmen met de volgende reserve mutaties;

- a) Bestuur en organisatie
 - Een bedrag van € 0,1 miljoen te onttrekken aan de bestemmingsreserve Effecten Corona.
 - Een bedrag van € 0,04 miljoen in 2021 toe te voegen aan de bestemmingsreserve budgetoverhevelingen ten behoeve van het project HR digitaal en in te stemmen met het in 2022 onttrekken van € 0,04 miljoen aan de bestemmingsreserve budgetoverhevelingen ten behoeve van het project HR digitaal.
- b) Algemene dekkingsmiddelen
 - Een bedrag van € 0,2 miljoen te onttrekken aan de bestemmingsreserve Grensoverschrijdend afvalwater.
 - Een bedrag van € 3,2 miljoen toe te voegen aan een nieuwe bestemmingsreserve belastingopbrengsten.

Ridderkerk, 8 september 2021

De verenigde vergadering voornoemd,

secretaris-directeur,

dijkgraaf,

S.J. Steendijk

J.F. Bonjer

BIJLAGE 1: OVERZICHT VAN INVESTERINGEN

In tabel 12 t/m 16 worden de mutaties in de investeringen per programma weergegeven. Doordat de mutaties betrekking hebben op de jaren 2021 en verder tellen deze niet op tot het verschil in de investeringsuitgaven over de jaarschijf 2021 welke is vermeld in paragraaf 1.3 tabel 2.

Waterveiligheid	Status	Begrote netto kosten	Laatst bestuurlijk vastgestelde data	Geactualiseerde netto kosten	Geactualiseerde bestuurlijke data	Toelichting
7202200015 Realisatie Zettingsvloeiing V3T	GEPLAND	4,0	2022 2023	4,0	2022 2024	Tijd: Wijziging planning is het gevolg van een langer nazorgtraject dan aanvankelijk was voorzien, waardoor ook de financiële afwikkeling van het werk doorschuift.
K2021-008 Duikersluis Lorregat betonconstructie	POTENTIEEL	0,9	2022 2023	0,9	2023 2024	Tijd: De betoninspectie zou gelijktijdig plaatsvinden met het vervangen van de wachtdeuren (investering 7202100321), vanwege het droogzetten van de duiker. Vanwege lange levertijden van de wachtdeuren heeft de betoninspectie pas in Q2 2021 plaatsgevonden. Op basis van deze betoninspectie wordt in 2021 het voorkeursalternatief voor deze investering bepaald en in 2022 verder uitgewerkt tot een projectvoorstel.

Tabel 12: Wijzigingen investeringen programma Waterveiligheid

Voldoende en Schoon Water	Status	Begrote netto kosten	Laatst bestuurlijk vastgestelde data	Geactualiseerde netto kosten	Geactualiseerde bestuurlijke data	Toelichting
7103100359 Inlaatvoorziening Piershilse Haven	GEPLAND	0,4	2021 2023	0,4	2021 2023	Financiën: Bij de eerste begrotingswijziging 2021 is het krediet van deze investering verhoogd naar € 350.000. Dit betrof echter een onjuist bedrag, de raming van het Projectvoorstel bedroeg € 385.000.
7103000014 Effect. Peilbesluit. Noordrand Voorne/KVW	LOPEND	0,6	jun-2018 dec-2021	0,7	jun-2018 dec-2021	Financiën: De projectkosten zijn met € 0,1 miljoen toegenomen als gevolg van een tegenvallende aanbesteding en extra tijdsbesteding vanwege de moeizame afstemming met stakeholders.
7103100281 Afleiden zoetwaterstroom Oudeland v. Strijen	LOPEND	0,6	jul-2020 dec-2022	0,9	jul-2020 dec-2023	Financiën: Binnen het project zijn veel omgevingsrisico's opgetreden die invloed hebben op zowel financiën als doorlooptijd. Betreft o.a. aangetroffen vervuilde grond, verhoogd risico archeologie en aanvullende onderzoeken Flora & Fauna. De SSK-raming voor de besteksfase valt hoger uit dan het krediet. Verhoging van het krediet naar € 0,9 miljoen is noodzakelijk voor uitvoering van de maatregel. Tijd: Gezien Vanwege opgelopen vertragingen en de beperkte uitvoerperiode vanwege broedseizoen en komst van de beschermde dwerggans is realisatie in 2022 niet meer haalbaar en wordt de bestuurlijke deadline doorgeschoven naar 2023.
7103100288 Maatregelen Binnenbedijkte Maas	LOPEND	1,4	jun-2020 dec-2022	1,4	jun-2020 dec-2023	Tijd: In de voorbereiding van het project is vertraging opgetreden. Vanuit het bevoegd gezag is aanvullend onderzoek geëist t.a.v. Flora en Fauna. Daarnaast is er een beperkte uitvoeringsperiode i.v.m. het broedseizoen en de komst van de beschermde dwerggans. Ook was er sprake van onderbemensing van het cluster (o.a. door de coronacrisis). Als gevolg wordt de bestuurlijke deadline een jaar opgeschoven van 2022 naar 2023.
7103100327 2 KRW maatregelen Hoeksche Waard	LOPEND	0,8	feb-2020 dec-2022	1,0	feb-2020 jun-2023	Tijd: Als gevolg van door bevoegd gezag geëiste nadere onderzoeken en bijbehorend vergunningstraject voor beschermde diersoorten duurt het project langer en wordt de

Voldoende en Schoon Water	Status	Begrote netto kosten	Laatst bestuurlijk vastgestelde data	Geactualiseerde netto kosten	Geactualiseerde bestuurlijke data	Toelichting
						bestuurlijke deadline een jaar opgeschoven van 2022 naar 2023. Financiën: Als gevolg van door bevoegd gezag geëiste nadere onderzoeken en bijbehorend vergunningstraject voor beschermde diersoorten nemen de projectkosten toe en duurt het project langer. Hierdoor zijn in 2021 extra kosten gemaakt en extra uren nodig. De projectkosten nemen hierdoor toe met € 0,2 miljoen
7103100349 Ontwikkelplan Bernisse	LOPEND	0,6	nov-2018 dec-2021	0,7	nov-2018 dec-2021	Financiën: De projectkosten zijn met € 0,1 miljoen toegenomen als gevolg van een tegenvallende aanbesteding en extra tijdsbesteding door het projectteam.
7103300126 Renovatie gemaal Kilhaven	LOPEND	0,2	okt-2020 dec-2021	0,4	okt-2020 jun-2022	Tijd: Vanwege de levertijd van de op maat gemaakte visvriendelijke pomp, loopt dit project door in 2022. Financiën: Vanwege de eisen t.a.v. visvriendelijkheid vallen de kosten hoger uit dan initieel gepland.
7103300129 Renovatie gemaal Nieuw Kraaijer	LOPEND	0,3	nov-2020 dec-2021	0,3	nov-2020 dec-2021	Financiën: Vanwege onvoorzien meerwerk in de uitvoering dient het budget verhoogd te worden van € 268.000 naar € 290.000.
7103300131 Vervangingsinvesteringen stuwen 2021 HoO	LOPEND	0,3	nov-2020 dec-2021	0,3	nov-2020 dec-2021	Financiën: Als gevolg van gewijzigde scope (uitbreiding) dient het budget verhoogd te worden van € 250.000 naar € 320.000.
7103300132 Vervangen kunstwerken act. Waterbeheersing	LOPEND	0,7	nov-2020 dec-2021	0,7	nov-2020 dec-2022	Tijd: De werkzaamheden voor één van de gemalen in scope, gemaal Dijkje, zullen doorlopen in 2022. Oorzaak is de complexiteit van het werk waardoor voorbereiding langer duurt.
7103100329 KRW maatregelen 2018 - 2021 - VP	POTENTIEEL	1,3	2022 2023	1,3	2023 2024	Tijd: Bij deze opgave lift WSHD mee op initiatieven van derden (zoals gemeenten). Vanwege het doorschuiven van deze stedelijke ontwikkelingen is de planning van deze investering een jaar doorgeschoven.
7103100332 NBW 2018-2027 jaarschijf 2020	POTENTIEEL	4,5	2023 2024	4,5	2024 2026	Tijd: Bij de stedelijke wateropgave lift WSHD mee op initiatieven van derden; deze ontwikkeling is naar achteren geschoven.
7103100341 KRW opgave Afwatering Voorne- Oost	POTENTIEEL	0,2	2022 2023	0,2	2023 2024	Tijd: Er is gestart met het opnieuw definiëren van de opgave nadat een eerdere opgave niet uitvoerbaar is gebleken. Hierdoor is de aanvankelijke planning van het project niet langer haalbaar.
7103100342 Wateropgave Hoogvliet peilvak Y03.005	POTENTIEEL	0,3	2022 2023	0,3	2022 2025	Tijd: Concept SOK met de gemeente Rotterdam voor het project "Troubadourlaan" is gereed en aan het college ter besluitvorming aangeboden. Realisatie van dit deelproject is voorzien in 2022. Voor de resterende opgave lopen gesprekken met gemeente Rotterdam voor bijdragen aan projecten.
7103300067 Vergroten Inlaatdebit door automatiseren haven	POTENTIEEL	0,2	2022 2023	0,0	Vervallen Vervallen	Scope: Deze investering komt te vervallen omdat de directe urgentie is verminderd door schoonmaken inlaat. De automatisering wordt gekoppeld aan het project NBWS-TA.
K2018-043 Duiker Dordrecht Waterkraan fase 1 Dordrecht	POTENTIEEL	0,1	2021 2022	0,2	2021 2022	Financiën: De financiële impact van de SOK voor deze eerste fase is groter voor het waterschap n.a.v. het bepalen van de gezamenlijke scope. De aanvullend benodigde € 0,05 miljoen wordt overgeheveld uit de investering Waterkraan fase 2. Scope: Dit project is onderdeel van het gezamenlijke project waterkraan met de Gemeente Dordrecht.

Voldoende en Schoon Water	Status	Begrote netto kosten	Laatst bestuurlijk vastgestelde data	Geactualiseerde netto kosten	Geactualiseerde bestuurlijke data	Toelichting
K2018-099 Gemaal Arnoldus Botbijweg	POTENTIEEL	0,1	2022 2023	0,2	2022 2023	Financiën: Het opgenomen krediet van € 0,1 miljoen is op basis van verdere uitwerking van de opgave en nieuwe raming bijgesteld naar € 0,2 miljoen.
K2020-007 Realisatie uitwisselpunt Sterrenburg Waterkraan fase 2 Dordrecht	POTENTIEEL	0,4	2021 2022	0,4	2022 2024	Tijd: Deze opgave gaat deel uit maken van het project "De Waterkraan" met de gemeente Dordrecht. De scope van de samenwerking binnen fase 2 wordt in 2022 bepaald, de realisatie daarvan is nu voorzien in 2024. Financiën: Het krediet is met € 0,05 miljoen verlaagd. Dit is toegevoegd aan het project de Waterkraan fase 1 Dordrecht.
K2020-011 Verruimen hoofdwatergangen H03.001	POTENTIEEL	0,4	2021 2022	0,4	2023 2025	Tijd: De duur van het project is aangepast van één jaar naar drie jaar in verband met de nog te doorlopen fasen en de benodigde planvorming. Vanwege prioritering in de werkzaamheden en onderbemensing van de cluster is dit project naar achteren geschoven. In 2023 wordt gestart met de voorbereiding en de uitvoering vindt plaats in 2023/2024.
K2020-012 Automatiseren inlaten - WSHD-breed	POTENTIEEL	0,7	2022 2024	0,7	2023 2025	Tijd: Vanwege benodigde prioritering tussen projecten en betere aansluiting op de planning van het project NBWS-TA (realisatie in 2023) schuift dit project 1 jaar naar achter.
K2020-062 Vervanging Duiker 2021 HoO	POTENTIEEL	0,3	2021 2021	0,2	2021 2021	Financiën: De vervangingsopgave t.b.v. duikers over 2021 is minder groot, het krediet word conform bijgesteld.
K2021-011 Optimalisatie CMK Geere Overflakke Optimalisatie CMK GO duiker Slechtvalk	POTENTIEEL	0,4	2022 2023	0,4	2022 2024	Tijd: De duur van het project is aangepast van twee naar drie jaar in verband met de nog te doorlopen fasen. Scope: Er lopen meerdere optimalisatietrajecten die betrekking hebben op assets opgeleverd vanuit het CMK project waardoor het noodzakelijk is de naam van het project aan te passen.
K2021-013 Waterhuishouding Oudeland van Strijen	POTENTIEEL	1,5	2022 2023	1,5	2022 2025	Tijd: De duur van het project is aangepast van twee naar vier jaar. Vanwege de omvang van het project zijn er meerdere jaren nodig voor zowel voorbereiding als uitvoering.
K2021-015 Herstel bemaling gemaal Kwakpolder	POTENTIEEL	0,7	2022 2023	0,5	2022 2024	Tijd: De duur van het project is aangepast van twee naar drie jaar n.a.v. het opgestelde en goedgekeurde Projectvoorstel. Financiën: Het krediet is naar beneden bijgesteld n.a.v. nadere duiding scope en uitvoeringswijze in het opgestelde en goedgekeurde Projectvoorstel.

Tabel 13: Wijzigingen investeringen programma Voldoende en Schoon Water

Waterketen	Status	Begrote netto kosten	Laatst bestuurlijk vastgestelde data	Geactualiseerde netto kosten	Geactualiseerde bestuurlijke data	Toelichting
7304000055 Bijdrage ren. persleiding RG Holwinde	GEPLAND	0,4	2022 2023	0,7	2021 2025	Financiën: Op grond van de meest recente raming van de gemeente Rotterdam is de bijdrage van WSHD voor dit project bijgesteld tot € 0,7 miljoen. Tijd: De exacte datum van aanvang werkzaamheden of afronden projecten is in de samenwerking met de gemeente Rotterdam lastig gebleken. De gemeente Rotterdam heeft moeite om tot een betrouwbare planning of een correcte afrekening te komen.
7304000063 Bijdrage aan R'dam (afvalwater transportsysteem)	GEPLAND	0,3	2022 2023	0,3	2025 2025	Tijd: De exacte datum van aanvang werkzaamheden of afronden projecten is in de samenwerking met de gemeente Rotterdam lastig gebleken. De gemeente Rotterdam heeft moeite om tot een betrouwbare planning of een correcte afrekening te komen.
7304000060 Bijdrage renovatie Pretorialaan	LOPEND	0,1	jul-2017 dec-2023	0,1	jul-2017 dec-2025	Tijd: De exacte datum van aanvang werkzaamheden of afronden projecten is in de samenwerking met de gemeente Rotterdam lastig gebleken. De gemeente Rotterdam heeft moeite om tot een betrouwbare planning of een correcte afrekening te komen.
7304000064 Leidingverlegging rotonde N218Oostvoorve	LOPEND	0,3	jan-2018 sep-2021	0,3	jan-2018 dec-2023	Tijd: In het in 2019 uitgevoerde grondonderzoek is hoge archeologische waarde geconstateerd. In verband met issues met perceeleigenaren overweegt de provincie een herziening van de plannen (VRI in plaats van rotonde, verschuiven van de rotonde). In 2020 is er veelvuldig overleg gevoerd met provincie en gemeente over verdere invulling van het project. WSHD is nu in afwachting van het besluit van de Provincie Zuid-Holland en gemeente of en hoe de huidige asbestcement persleiding van WSHD verlegd en vervangen moet worden door een kunststof (PE) leiding. Totdat meer duidelijk is, is de planning voorlopig doorgeschoven naar eind 2023.
7304100118 Online meters waterlijn rwzi's	LOPEND	7,6	jun-2020 sep-2022	7,6	jun-2020 dec-2023	Tijd: De kredietaanvraag is goedgekeurd in de VV van juni 2020. Aansluitend zijn de voorbereidingswerkzaamheden opgestart. Afwegingen rondom meterkeuze, eisenspecificatie en de contract- en leveranciersaspecten vergen meer tijd dan voorzien. Daardoor verschuift de bestuurlijke einddatum naar december 2023.
7304100124 TA Dokhaven	LOPEND	2,2	jun-2018 jun-2021	2,2	jun-2018 dec-2021	Tijd: Vertraging van het project is het gevolg van een noodzakelijke aanpassing in de technische oplossingsrichting. Hierdoor verschuift de bestuurlijke einddatum naar december 2021.
7304100140 Beluchttingscompressoren A-trap Dokhaven	LOPEND	0,5	apr-2020 jun-2021	0,6	apr-2020 dec-2021	Tijd: Vanwege een geschil tussen aannemer en onderaannemer lopen de werkzaamheden vertraging op waardoor de bestuurlijke einddatum verschuift naar december 2021. Financiën: Vanwege niet voorziene benodigde wijzigingen op het terrein van technische automatisering, communicatietechniek en elektrische veiligheid, is extra projectkrediet (€ 0,03 miljoen) benodigd.
7304210020 Gassysteem Sluisjesdijk	LOPEND	0,3	jul-2017 mrt-2021	0,3	jul-2017 sep-2021	Tijd: Tijdens de testen bij de oplevering is gebleken dat niet alle instrumentatie goed functioneert. Daardoor is meer tijd nodig voor de afronding van het project en verschuift de bestuurlijke einddatum naar september 2021.
7304210039 Gaswassers en ventilatie Sluisjesdijk	LOPEND	0,8	dec-2019 mrt-2021	0,8	dec-2019 sep-2021	Tijd: Vanwege de niet beschikbare externe capaciteit voor de laatste werkzaamheden verschuift de bestuurlijke einddatum.
7304210044 Aanpassing ventilatiegebouw Sldk	LOPEND	2,8	mrt-2021 sep-2023	3,1	mrt-2021 sep-2023	Financiën: Het project kent een tegenvallend aanbestedingsresultaat. Dit wordt met name veroorzaakt door de gestegen materiaalkosten in de afgelopen 6 maanden. Door gebruik te maken van de risicoreservering is er echter voldoende projectkrediet om tot

Waterketen	Status	Begrote netto kosten	Laatst bestuurlijk vastgestelde data	Geactualiseerde netto kosten	Geactualiseerde bestuurlijke data	Toelichting
						gunning over te gaan waardoor het project op planning blijft. Het extra benodigde bedrag is ter aanvulling van de risicoreservering.
K2018-069 Online meters sliblijn rwzi's	POTENTIEEL	1,7	2022 2024	1,7	2023 2025	Tijd: Voorbereiding voor de pilot is in 2020 vertraagd opgestart in verband met personeelsverloop en de coronacrisis. De pilot loopt en de resultaten zijn voorzien eind 2021. De resultaten moeten uitwijzen of er ofwel een valide business case is ofwel dat er nog vervolgonderzoek nodig is. In het eerste geval zal de bestuurlijke factsheet worden geactualiseerd t.b.v. Begroting 2023-2027.
K2020-017 Schoorsteen LV Sluisjesdijk	POTENTIEEL	1,0	2022 2024	1,0	2023 2025	Tijd: Het exacte jaar van aanvang is afhankelijk van de continue programmering en afstemming binnen het totale projecten- en onderhoudsportfolio van Dokhaven-Sluisjesdijk. Het krediet zal niet voor 2023 vrijgemaakt kunnen worden. Daarmee is ook de bestuurlijke einddatum aangepast naar december 2025.
K2020-070 Waterketen 2024 HO-Vervangingsinvest. Waterketen 2024	POTENTIEEL	3,9	2024 2025	10,0	2024 2025	Financiën: Krediet voor vervangingsinvesteringen van installatie-onderdelen die aan het einde van de technische levensduur zijn, is meerjarig noodzakelijk. Door de extra benodigde middelen in 2024 wordt deze jaarschijf in lijn gebracht met de anderen jaarschijven.

Tabel 14: Wijzigingen investeringen programma Waterketen

Wegen	Status	Begrote netto kosten	Laatst bestuurlijk vastgestelde data	Geactualiseerde netto kosten	Geactualiseerde bestuurlijke data	Toelichting
7405210062 Trajectaanpak Duurzaam Veilig	GEPLAND	1,0	2021 2021	1,0	2021 2022	Tijd: In 2021 was de trajectaanpak Oudelandsedijk – Sommelsdijk voorzien. Mede als gevolg van corona is het niet mogelijk gebleken de benodigde participatie op te starten. Daarnaast is de gemeente Goeree-Overflakkee bezig met de ontwikkeling van een rondweg rondom Middelharnis/Sommelsdijk. Het is nog niet duidelijk welk effect dit heeft op de planvorming, de opgave schuift door naar 2022.
7405130088 Buitenom H0172 vak 40, 45, 50	LOPEND	0,9	feb-2020 dec-2021	0,9	feb-2020 dec-2022	Tijd: Deze werkzaamheden vragen nog nadere afstemming met de gemeente op het gebied van Duurzaam Veilig Inrichten (DVI). Door zeer beperkte capaciteit heeft dat nog niet plaats gevonden en schuiven de werkzaamheden door naar 2022.
7405130128 Zandweg V0730 Hoofdrijbaan-1-1	LOPEND	0,1	feb-2021 dec-2021	0,0	Vervallen Vervallen	Scope: Vervallen investering kleiner dan € 0,1 miljoen
7405130129 Lageweg V0364 Hoofdrijbaan-2-1	LOPEND	0,0	feb-2021 dec-2021	0,0	Vervallen Vervallen	Scope: Vervallen investering kleiner dan € 0,1 miljoen
7405130131 Verloren Arbeid V0244 wegvak 1 en 2	LOPEND	0,1	feb-2021 dec-2021	0,0	Vervallen Vervallen	Scope: Vervallen investering kleiner dan € 0,1 miljoen
7405130119 Molenweg parallelweg Y0390 Wegvak 20-1	LOPEND	0,0	feb-2021 dec-2021	0,0	Vervallen Vervallen	Scope: Vervallen investering kleiner dan € 0,1 miljoen

Wegen	Status	Begrote netto kosten	Laatst bestuurlijk vastgestelde data	Geactualiseerde netto kosten	Geactualiseerde bestuurlijke data	Toelichting
7405130121 Schenkeldijk G4210 Hoofdrijbaan 10-1	LOPEND	0,0	feb-2021 dec-2021	0,0	Vervallen Vervallen	Scope: Vervallen investering kleiner dan € 0,1 miljoen
7405130114 Kraaijenissedijk G6740 WV 10,15,20,30,50	LOPEND	0,5	feb-2021 dec-2021	0,5	feb-2021 dec-2022	Tijd: De Kraaijenissedijk geldt als aanvoerrote voor de bouw van het windpark Kroningswind te Stellendam. Als de bouw is afgerond wordt het groot onderhoud uitgevoerd en meteen gestart met herstel van de wegen door het zware transport. Dat zal naar verwachting zijn in 2022.
7405130115 Halspoldersedijk G6770 Hoofdrijbaan-35-1	LOPEND	0,2	feb-2021 dec-2021	0,2	feb-2021 dec-2022	Tijd: De Halspoldersedijk is de aanvoerrote voor de bouw van het windpark Kroningswind te Stellendam. Als de bouw is afgerond wordt het groot onderhoud uitgevoerd en meteen gestart met herstel van de wegen door het zware transport. Dat zal naar verwachting zijn in 2022.
7405130141 Oudelandsedijk G0780 Dirksland	LOPEND	0,9	mei-2021 dec-2021	0,9	mei-2021 dec-2022	Tijd: In 2021 was de trajectaanpak Oudelandsedijk – Sommelsdijk voorzien. Mede als gevolg van de coronacrisis is het niet mogelijk gebleken de benodigde participatie op te starten. Daarnaast is sprake van een gebrek aan capaciteit binnen het programma Wegen. Ook is de gemeente Goeree-Overflakkee bezig met de ontwikkeling van een rondweg rondom Middelharnis/Sommelsdijk. Het is nog niet duidelijk of zo ja welk effect dit heeft op de planvorming. Daarom schuift de opgave door naar 2022.
7405210053 Vervanging openbare verlichting 2020	LOPEND	0,9	dec-2020 dec-2021	0,9	dec-2020 dec-2022	Tijd: De beoogde werkzaamheden zijn gekoppeld aan de nieuwe aanbesteding voor het onderhoud aan de openbare verlichting. Deze aanbesteding heeft vertraging opgelopen. Een deel van de uitvoering van de werkzaamheden kan 2021 nog worden uitgevoerd, het overige schuift door naar 2022.
7405210070 Bijdrage reconstructie A29-N487	LOPEND	0,2	sep-2019 dec-2023	0,2	sep-2019 dec-2023	Scope: Afgelopen periode is een onvoorzien risico opgetreden. Een onbekende gasleiding moet verlegd worden om ruimte te maken voor de rotonde. Naar verwachting gaat dit middels een gestuurde boring om de verkeershinder zo veel mogelijk te beperken. Financiën: Het waterschap draagt bij in 15% van de projectkosten zoals opgenomen in de Intentieovereenkomst met Rijkswaterstaat en de Provincie Zuid-Holland. De meerkosten van de scopewijziging is geraamd op € 266.200, wat een hogere bijdrage voor het waterschap betekent van afgerond € 40.000.
7405210075 Duurzaamveilig: Glaspark	LOPEND	0,3	2020 dec-2021	0,6	2020 dec-2021	Financiën: Op basis van de definitieve raming van de aannemer dient een bijstelling plaats te vinden gezien het verschil met de oorspronkelijke indicatieve raming. Het verschil bedraagt € 0,3 miljoen en dit is inclusief de aanvullende verkeerskundige maatregelen.
K2020-053 Huis Op Orde verzamelkrediet 2021	POTENTIEEL	1,5	2021 2022	1,0	2021 2022	Financiën: Het verzamelkrediet wordt met € 0,3 miljoen verlaagd. Verder zal een bedrag van € 0,2 miljoen worden teruggeven. Hiervoor zullen activiteiten gevraagd worden in de exploitatie voor duurzaam gebiedsgerichte aanpak. Dit is ten behoeve van 1) bijdragen aanpak snelfietsroute F15, 2) gebiedsgerichte aanpak in combinatie met Groot Onderhoud, 3) herstel fietssuggestiestroken Korteweg.

Tabel 15: Wijzigingen investeringen programma Wegen

Bestuur en Organisatie	Status	Begrote netto kosten	Laatst bestuurlijk vastgestelde data	Geactualiseerde netto kosten	Geactualiseerde bestuurlijke data	Toelichting
7811500096 Modernisering digitale werkomgeving fase 4	LOPEND	0,9	mrt-2021 dec-2021	1,1	mrt-2021 dec-2021	Financiën: Het project modernisering digitale werkplek fase 4 ziet er op toe dat de thuiswerkplek en kantoorwerkplek van medewerkers zijn ingericht om flexibel en plaats onafhankelijk te werken. Dit betreft o.a. de aanschaf van laptops, dockingstations. Vanuit efficiëntie doeleinden is er voor gekozen een separaat lopende vervangingsopgave van hardware (beeldschermen) mee te nemen in het project. Het exploitatie budget bedoeld voor de aanschaf wordt conform verlaagd. Daarnaast worden er extra kosten gemaakt om de infrastructuur van kantoor in orde te maken voor de nieuwe manier van werken Dit veroorzaakt een stijging in kosten van € 0,2 miljoen.
7811800019 Materieel civiel&cultuurtechn.Onderh2015	LOPEND	0,5	jul-2020 dec-2021	0,5	jul-2020 dec-2022	Tijd: De aanbesteding is vanwege druk op de werkvloer vertraagd en staat gepland in het derde kwartaal van 2021. Verwacht wordt dat een enkele levering nog zal plaatsvinden in het vierde kwartaal van 2021. Het overgrote deel van de leveringen zal plaatsvinden in 2022.
7811800020 Civiel en cultuurtechnisch onderhoud2016	LOPEND	0,4	jul-2020 dec-2021	0,4	jul-2020 dec-2022	Tijd: De aanbesteding is vanwege druk op de werkvloer vertraagd en staat gepland in het derde kwartaal van 2021. De leveringen worden in het eerste en tweede kwartaal van 2022 verwacht.
7811800021 Civiel en cultuurtechnisch onderhoud2017	LOPEND	0,4	jul-2020 dec-2021	0,4	jul-2020 dec-2022	Tijd: De aanbesteding is vanwege druk op de werkvloer vertraagd en staat gepland in het derde kwartaal van 2021. De leveringen worden in het eerste en tweede kwartaal van 2022 verwacht.
7811800022 Vervanging meubilair 2020	LOPEND	0,4	jan-2020 jun-2021	0,4	jan-2020 jun-2022	Tijd: De bestelling van nieuwe meubels is gepland 4de kwartaal 2021. De daadwerkelijke levering zal naar verwachting 1ste kwartaal van 2022 plaatsvinden.

Tabel 16: Wijzigingen investeringen programma Bestuur en Organisatie

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN VOORZIENINGEN EN RESERVES

In tabel 17 en 18 worden de mutatieoverzichten voor de voorzieningen en reserves gegeven.

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Saldo per 1-jan	Storting	Onttrekking	Resultaat bestemming	Saldo per 31-dec
Algemene reserves					
811001 Algemene reserve Waterveiligheid	1,4		-0,4		1,0
811002 Algemene reserve Water	3,6				3,6
811003 Algemene reserve Waterketen	5,6				5,6
811004 Algemene reserve Wegen	0,4	0,3	-0,5		0,2
811005 Algemene reserve Algemene beleidstaken	0,3		-0,5	0,5	0,3
Totaal Algemene reserves	11,3	0,3	-1,4	0,5	10,7
Bestemmingsreserves					
813010 Budgetoverhevelingen	0,7	0,0	-1,1	0,4	0,0
813014 Bestemmingsres. Baggeren	7,0	2,3		2,0	11,4
813015 Best.Res.Grensoverschrijdend afvalwater	0,4		-0,2	1,0	1,2
813019 Best.Res.Persoonsgebonden basisbudget	1,2				1,2
813022 Bestemmingsreserve Afwikkeling CMK	3,6		-0,3		3,3
813023 Bestemmingsreserve Onderhoud CMK	4,6		-0,2		4,4
813024 Bestemmingsreserve Digitalisering	1,3		-0,1		1,2
813025 CMK Monitoring	0,7		-0,1		0,6
813026 Bestemmingsreserve Kapitaallasten Wegen	11,6		-2,3	-0,2	9,1
813028 Best.Res. AC leiding Brielle-Oostvoorne	1,9		0,0		1,9
813032 BR personele capaciteit wegen	0,0	2,0	-1,1		0,9
813033 Effecten Corona	0,5		-0,1		0,4
813034 Best.Reserve belastingopbrengsten	0,0	3,2			3,2
Totaal Bestemmingsreserves	33,4	7,6	-5,5	3,2	38,7
Egalisatiereserves					
812001 Reserve Tariefegalitatie Watersysteemhef	9,2	1,2	-4,4	9,2	15,2
812002 Reserve Tariefegalitatie Zuiveringsheff.	3,7	0,5	-1,6	4,9	7,5
812003 Reserve Tariefegalitatie Wegenheffing	0,7		-0,4	0,2	0,4
812004 Res.Tariefegalitatie uitbreidingFormatie	0,6		-0,4		0,2
Totaal Egalisatiereserves	14,2	1,7	-6,9	14,3	23,4
Totaal reserves	58,9	9,6	-13,7	18,0	72,8

Tabel 17: Overzicht wijzigingen in Reserves

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Saldo per 1-jan	Vermeerderingen	Interne verminderingen	Externe verminderingen	Saldo per 31-dec
Arbeidsgerelateerde verplichtingen					
850001 Voorziening pensioen & wachtgeld (voormalig personeel en bestuur)	5,9	0,5		-1,0	5,4
850003 Voorz. Arbeidsgerelateerde verplichtingen	3,9	0,5		-0,1	4,2
Totaal Arbeidsgerelateerde verplichtingen	9,8	0,9		-1,0	9,7
Totaal voorzieningen	9,8	0,9		-1,0	9,7

Tabel 18: Overzicht wijzigingen in Voorzieningen

BIJLAGE 3: WEERSTANDSVERMOGEN

Ten opzichte van de Programmabegroting 2021 is het volgende risico vervallen: 'Niet (altijd) kunnen toepassen van de ontvangstregeling voor bagger/maaisel op de kant'. Het risico is opgenomen in de reguliere budgetten van het cluster baggeren.

De actuele stand van zaken van de overige risico's is in onderstaand overzicht gegeven.

Risico Voldoende en Schoon Water	Kans	Financieel gevolg
Hogere kosten afzet bagger vanwege wijzigende wet- en regelgeving Wijzigende wet- en regelgeving t.a.v. milieuvreemde stoffen (zoals PFAS) kan resulteren in hogere kosten voor de afzet van bagger.	25%	€ 0,5 mln.
Risico Waterketen	Kans	Financieel gevolg
Afname afvalwaterstroom zuiveringsinstallatie Dordrecht De zuiveringsinstallatie in Dordrecht ontvangt een substantiële hoeveelheid bedrijfsafvalwater. Eén bedrijf onderzoekt of zij dit afvalwater met ingang van 2022 zelf kunnen gaan zuiveren. Als dit wordt doorgezet, neemt de afvalwaterstroom op onze zuivering op termijn op jaarbasis met ongeveer 23.000 vervuilingseenheden (v.e.) af. Dit komt overeen met een verwachte afname van de inkomsten van circa € 1,5 miljoen. Omdat de kosten van de zuivering grotendeels vast zijn, zal het zuiveringstarief gaan stijgen. De besparing op de variabele kosten wordt ingeschat op € 0,25 miljoen. De kans dat dit risico optreedt, is hoog (80%). Aangezien de zuivering nog gebouwd moet worden, is het effect op de heffing vanaf 2022 niet volledig merkbaar. De verwachting is dat het aantal vervuilingseenheden van het bedrijf in 2022 met 11.500 v.e. afneemt, in 2023 en verder met 23.000 v.e.	80%	€ 1,5 mln.
Afvalstoffenbelasting Het verbranden van zuiveringsslib is vrijgesteld van afvalstoffenbelasting. Het voornemen van het kabinet (regeerakkoord 2017) om de vrijstelling op de afvalstoffenheffing op het (mono)verbranden van zuiveringsslib te laten vervallen, kan een grote invloed hebben op het tarief. In 2020 is deze heffing verhoogd van € 32,12 naar € 32,63 per ton. In het kader van de fiscale vergroening is een verdere verhoging van het tarief mogelijk. Via de Unie van Waterschappen is naar de wetgever gelobbyd om dit voornemen, dat leidt tot het rondpompen van overheidsgeld, te wijzigen. Vooralnog is het invoeren van deze belastingmaatregel uitgesteld. Thans is de verwachting dat voor het huidige proces van mono-verbranding geen afvalstoffenheffing zal worden ingevoerd.	10%	€ 2,6 mln.
Garantstelling HVC De in de Gemeenschappelijke Regeling (GR) deelnemende waterschappen hebben de samenwerking gezocht in het kader van de verwerking van slib. Dit heeft geleid tot de Delfland, Rijnland, Schieland, Hollandse Eilanden en Waarden (DRSH) Zuiveringsslib NV. Op 1 januari 2010 is de DRSH NV door de aandeelhoudende waterschappen in eigendom overgedragen aan NV HVC. Als gevolg van deze overdracht hebben de waterschappen een gezamenlijk belang verkregen in NV HVC. In 2021 zijn WS Amstel, Gooi en Vecht, WS Zuiderzeeland en HH Hollands Noorderkwartier toegetreden tot de GR Slib. Gezamenlijk bezitten de waterschappen 683 aandelen (per juli 2021 is dit een belang van circa 19% in NV HVC). Het aandelenbelang is overgedragen aan de Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009.	10%	€ 4,0 mln.

Risico Waterketen	Kans	Financieel gevolg
<p>WSHD heeft 111 aandelen NV HVC, wat overeenkomt met 16% van het totale financiële belang binnen de GR. In 2021 zal de investering voor een slibdrooginstallatie in Alkmaar bekend worden. Dit betekent dat in de loop van 2021 de garantstelling wordt uitgebreid. In voorliggende begroting is nog geen rekening gehouden met een door de aandeelhouders B te verstrekken garantie voor een lening van maximaal € 56 miljoen.</p> <p>De waterschappen zijn naar rato van de toegewezen aandelen aansprakelijk voor de gegarandeerde geldleningen van €24,6 miljoen (31 december 2021) en de schuldpositie voor de bio-energiecentrale (BEC) te Alkmaar (€ 5,4 miljoen). De garantstelling voor de BEC geldt alleen indien die wordt afgeroepen door HVC. Dit is vooralsnog niet het geval.</p>		
Risico Bestuur en organisatie	Kans	Financieel gevolg
<p>Garantstelling Unie van Waterschappen In 2016 heeft de NWB een kredietfaciliteit verstrekt aan de Unie van Waterschappen ter grootte van € 2,0 miljoen. Alle leden van de Unie van Waterschappen, met uitzondering van hoogheemraadschap van Delfland, staan garant voor de juiste nakoming van de verplichting tot betaling van al hetgeen de NWB Bank van de Unie van Waterschappen dan wel haar rechtsopvolger onder algemene titel te vorderen heeft of zal hebben.</p> <p>In 2017 heeft de NWB Bank een geldlening verstrekt aan de Unie van Waterschappen onder borgstelling van alle waterschappen. Deze borgstelling is verdeeld onder de waterschappen op basis van de belastingopbrengst 2016. Voor WSHD betekent dit een borgstelling van 5,8% van de lening van € 6,01 miljoen. Eind 2020 was de hoogte van de verstrekte geldlening nog € 5,29 miljoen. Jaarlijks wordt € 0,24 miljoen afgelost op deze lening. De looptijd van deze lening is ingegaan in mei 2017 en loopt tot en met mei 2042.</p>	10%	€ 0,3 mln.
<p>Ontbreken uitwijkvoorziening WSHD beschikt over een Main Equipment Room (MER). In deze ruimte bevinden zich de servers, de centrale netwerkkaparaatuur en de bekabeling van de computerruimte. Bij uitval van de MER komt de beschikbaarheid van de digitale voorzieningen voor de medewerkers van WSHD in gevaar. Bij een interne calamiteit (b.v. brand) kan het bovendien geruime tijd duren voordat deze dienstverlening is hersteld. Door de toenemende afhankelijkheid van de ICT-infrastructuur zal onder dergelijke omstandigheden (financiële gevolg-) schade ontstaan.</p> <p>De informatietechnologie ontwikkelt zich snel. Met name de zogenaamde 'Cloud-oplossingen' dragen in grote mate bij aan het reduceren van onze kwetsbaarheid. WSHD heeft in de afgelopen jaren verschillende stappen in deze richting gezet en zal dat ook in de komende periode blijven doen waardoor het risico gestaag verder zal afnemen. De COVID-pandemie heeft ertoe geleid dat er versneld een beschikbaarheidsverbetering is doorgevoerd. Door in gebruik name van een tweede MER in een extern datacenter zullen de digitale voorzieningen beschikbaar blijven bij uitval van de MER op Ridderkerk.</p>	10%	€ 0,6 mln.

Tabel 19: Overzicht wijzigingen Weerstandvermogen

BIJLAGE 4: FINANCIËLE OVERZICHTEN

In tabel 20 worden alle mutaties in de exploitatieposten groter dan € 0,1 miljoen gegeven.

Tabel 21 bevat de aansluiting tussen de begroting en deze Burap op programmaniveau.

In tabel 22 wordt een uitsplitsing gemaakt naar de verschillende heffingen.

Programma (bedragen x € 1 mln.)	§	Voordelen	Bedrag	Incidenteel / Structureel	Intern/ Extern
Water	3.2	Lagere kosten voor verdiepen en herprofilen watergangen	0,2	I	I
Water	3.2	Lagere kosten onderhoud waterbergingen	0,3	I	I
Water	3.2	Verschuiving van activiteiten van exploitatie naar investeringen	0,2	I	I
Water	3.2	Lagere kosten maaien, door gunstige aanbesteding	0,2	I	I
Water	3.2	Teruggave bijdrage POP-3 project van de Provincie	0,1	I	E
Waterketen	3.3	Extra opbrengsten UvW t.b.v. Covid bemonsteringen	0,4	I	E
Waterketen	3.3	Hogere opbrengsten transportstelsel rioolgemalen	0,1	I	I
Wegen	3.4	Hogere opbrengst WHW-gelden door jaarlijkse indexatie o.b.v. groeipercentage	0,2	I	E
Wegen	3.4	Lagere kosten voor diensten t.b.v. voorbereiding & toezicht wegen	0,1	I	I
Bestuur en organisatie	3.5	Hogere opbrengst kleinere grondverkopen (niet project grond- en watergebruik)	0,3	I	I
Bestuur en organisatie	3.5	Extra renteopbrengsten door negatieve kasgeldlening	0,1	I	E
Dekkingsmiddelen	3.6	Hogere opbrengsten dividend Waterschapsbank	0,5	I	E
Dekkingsmiddelen	3.6	Hogere belastingopbrengst	5,3	I	E
Dekkingsmiddelen	3.6	Onttrekking Bestemmingsreserve grensoverschrijdend afval water	0,2	I	I
		Saldo overige voordelen en nadelen kleiner dan € 0,1 miljoen	0,8		
Totaal voordelen			9,1		
Programma (bedragen x € 1 mln.)	§	Nadelen	Bedrag	Incidenteel / Structureel	Intern/ Extern
Waterveiligheid	3.1	Lagere opbrengsten grondverkoop project grond- en watergebruik	0,4	I	I
Water	3.2	Lagere opbrengsten grondverkoop project grond- en watergebruik	1,8	I	I
Waterketen	3.3	Lagere opbrengsten grondverkoop project grond- en watergebruik	0,4	I	I
Waterketen	3.3	Hogere kosten Aquon t.b.v. Covid bemonsteringen	0,4	I	E
Wegen	3.4	Lagere opbrengsten grondverkoop project grond- en watergebruik	0,3	I	I
Wegen	3.4	Verschuiving van activiteiten van investeringen naar exploitatie	0,3	I	I
Wegen	3.4	Hogere kosten herstelwerkzaamheden, onderhoud en gebiedsgerichte aanpak	0,2	I	I
Wegen	3.4	Hogere kosten gladheidsbestrijding veroorzaakt in afgelopen voorjaar	0,1	I	E
Wegen	3.4	Hogere kosten extra snoeiwerkzaamheden bomen en hagen	0,3	I	I

Programma (bedragen x € 1 mln.)	§	Nadelen	Bedrag	Incidenteel / Structureel	Intern/ Extern
Bestuur en organisatie	3.5	Lagere huuropbrengsten vanuit het project grond- en watergebruik	0,1	I	I
Bestuur en organisatie	3.5	Hogere kosten externe juridische adviezen	0,1	I	I
Bestuur en organisatie	3.5	Hogere afdracht aan Belastingdienst door overschrijding werkkostenregeling	0,1	I	E
Bestuur en organisatie	3.5	Hogere kosten automatisering en IT- beheerkosten	0,2	I	I
Dekkingsmiddelen	3.6	Toevoeging Bestemmingsreserve kwijtschelding en oninbaar	3,2	I	I
Totaal nadelen			7,7		
Resultaat Burap 2021			1,4		

Tabel 20: Overzicht vóór en nadelen exploitatie per programma

Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)	Primitieve begroting 2021	2e begrotingswijziging 2020	Personele capaciteit wegen	1e begrotingswijziging 2021	Budget overhevelingen jaarrekening 2020	Vrijmaken CMK bestemmingsreserve	Begroting (incl. wijzigingen)
Waterveiligheid	22,4	0,6		-0,1			22,9
Voldoende en Schoon Water	46,0			-0,2	0,2	0,2	46,3
Waterketen	72,0			-0,0			72,0
Wegen	10,2			0,8			11,0
Bestuur en Organisatie	23,6		1,1	0,1	0,7		25,5
Dekkingsmiddelen	-170,5			-0,0			-170,6
Saldo van baten en lasten voor bestemming	3,7	0,6	1,1	0,5	0,9	0,2	7,1
Toevoeging aan reserves	6,4			0			6,4
Onttrekking aan reserves	-10,1	-0,6	-1,1	-0,5	-0,9	-0,2	-13,5
Saldo van baten en lasten na bestemming	0	0	0	0	0	0	0

Tabel 21: Aansluiting Programmabegroting en Burap

<i>Omschrijving (bedragen x € 1 mln.)</i>	Begroting 2021	Begroting 2021 (incl. wijzigingen)	Prognose 2021	Verskil t.o.v. begroting na wijziging	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Netto-lasten:					
Watersysteemheffing	84,6	86,1	86,5	0,4	N
Zuiveringsheffing	81,8	82,7	82,5	-0,2	V
Wegenheffing	12,3	13,3	13,9	0,6	N
Totaal netto-lasten	178,7	182,1	183,0	0,9	N
Mutaties reserves:					
Watersysteemheffing	-1,7	-3,1	-1,7	1,4	N
Zuiveringsheffing	-1,3	-1,7	-0,2	1,4	N
Wegenheffing	-0,6	-2,3	-2,1	0,2	N
Totaal mutaties reserves	-3,7	-7,1	-4,1	3,0	N
Netto-belastingopbrengsten:					
Watersysteemheffing	-82,9	-82,9	-85,3	-2,4	V
Zuiveringsheffing	-80,4	-80,4	-83,0	-2,6	V
Wegenheffing	-11,7	-11,7	-12,0	-0,3	V
Totaal netto-belastingopbrengsten	-175,0	-175,0	-180,3	-5,3	V
Resultaat:					
Watersysteemheffing	0,0	0,2	-0,4	-0,6	V
Zuiveringsheffing	0,0	0,6	-0,7	-1,3	V
Wegenheffing	0,0	-0,7	-0,2	0,5	N
Nog te bestemmen resultaat	0,0	0,0	-1,4	-1,4	V

Tabel 22: Overzicht van de verschillende heffingen

BIJLAGE 5: OVERZICHT RECHTSGEDINGEN

In deze bijlage is een overzicht opgenomen van de rechtsgedingen waarbij het waterschap is betrokken. Teneinde de procespositie van het waterschap niet te schaden, betreft dit een verkorte en geanonimiseerde versie. Dit overzicht is tot en met 4 juni 2021 bijgewerkt.

Diverse procedures verkeerssituatie Klaaswaal

- Het beroep tegen afwijzing van een handhavingsverzoek ten aanzien van objecten in de berm is in behandeling bij de rechtbank. Door de rechtbank is deskundigenonderzoek gelast.
- Tegen de uitspraak van de rechtbank betreffende afwijzing van een verzoek om een parkeerverbod is hoger beroep ingesteld.
- Tegen de uitspraak van de rechtbank tot vernietiging van een vergunning voor het plaatsen van objecten in de berm is hoger beroep ingesteld.
- Tegen afwijzing van een verzoek om handhaving vanwege objecten in de berm is beroep ingesteld.

(Civiel) Dagvaarding n.a.v. werkzaamheden in de dijkversterking Hoeksche Waard Zuid

Ten aanzien van de afronding van de deeltrajecten in de dijkversterking Hoeksche Waard Zuid heeft de opdrachtnemer een juridische procedure aanhangig gemaakt bij de rechtbank. De comparitie die in april 2018 was gepland is door de rechtbank uitgesteld vanwege een ingediende incidentele vordering. In januari 2019 heeft een comparitie plaatsgevonden over de incidentele vordering. De vordering van het waterschap is nagenoeg geheel toegekend. Het vervolg van de juridische procedure (replik en dupliek) wordt i.v.m. corona schriftelijk gevoerd. In mei 2021 heeft de comparitie van partijen plaatsgevonden bij de rechtbank Rotterdam. De rechtbank heeft partijen verzocht om de mogelijkheden voor een schikking binnen vier weken te bespreken. Partijen zijn niet tot een schikking gekomen. De rechtbank komt naar verwachting eind dit jaar met een (tussen)vonnis.

(Civiel) Wateroverlast 2015

a. Door een groep van agrariërs is een verzoek tot een voorlopig getuigenverhoor ingediend n.a.v. de wateroverlast 2015. Het

getuigenverhoor is afgerond. De verwachting is dat een dagvaarding volgt.

b. Door een (andere) groep van gedupeerden is een voorlopig deskundigenbericht verzocht. De rechtbank heeft een deskundige benoemd. Deze deskundige heeft zijn onderzoek afgerond. De verwachting is dat een dagvaarding volgt.

c. Door een andere gedupeerde is een eis tot schadevergoeding ingediend bij de rechtbank. De rechter heeft het waterschap in het gelijk gesteld. Er is hoger beroep ingesteld bij het Hof Den Haag. Deze procedure loopt.

Beroep tegen besluit tot toekenning nadeelcompensatie

Beroep tegen besluit op bezwaar over toekenning nadeelcompensatie voor schade als gevolg van dijkversterking Spui Oost. Bij dit besluit is conform het advies van de Awb hoor- en adviescommissie voor de hoogte van het schadebedrag het advies van Stichting Adviesbureau Onroerende Zaken (SAOZ) gevolgd en het bezwaar ongegrond verklaard.

(Civiel) Vordering tot het nemen van maatregelen tegen gronduitspoeling en verzakking

Civiele procedure bij de rechtbank Rotterdam (kantonrechter), waarin wordt gevorderd dat het waterschap noodzakelijke maatregelen neemt tegen gronduitspoeling en verzakkingen op het perceel van eisers.

(Civiel) Vordering tot ontbinding overeenkomst en schadevergoeding i.v.m. recht van opstal fietspad en aanleveren grond.

Civiele procedure bij de rechtbank Rotterdam, waarin ontbinding van een overeenkomst en schadevergoeding wordt gevorderd. In de overeenkomst zijn een recht van opstal voor de aanleg van een fietspad en de overname van daarbij uitkomende grond geregeld.

Beroep tegen opleggen gedoogverplichting plaatsen duikerbuis.

Beroep bij de rechtbank Rotterdam over een gedoogverplichting die het waterschap heeft opgelegd voor de aanleg van een duikerbuis in het perceel van een bewoner.

(Civiel) Vordering tot een verklaring voor recht dat erfdienstbaarheden herontwikkeling niet in de weg staan

Civiele procedure bij de rechtbank Rotterdam waarin een onderneming een verklaring voor recht vordert dat de erfdienstbaarheid van WSHD geen beletsel vormt voor haar ontwikkelingsplannen.

Beroep tegen opleggen last onder dwangsom illegale lozingen

Beroep bij de rechtbank Rotterdam tegen het opleggen van een last onder dwangsom vanwege illegale lozingen (staalslakken).

Beroep afwijzen verzoek om handhaving

Beroep bij de rechtbank Rotterdam tegen het afwijzen van een verzoek om handhaving.